

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRĂȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘIE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

Homajia și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorile nesfronate nu se primesc. — Manușcrisurile nu se retrămit.

Nr. 230

Luni, Marți, 20 Octomvre (1 Noemvre).

1887.

Brășov, 19 Octomvre 1887.

Ca în toți anii, a rostit și de astădată monarhul nostru, cu ocaziunea primirii delegațiunii ungare și austriace, o vorbire prin care caracterizează cu puține cuvinte situațiunea esteriōră a împărăției.

În această vorbire, ce o publicăm mai jos în întregu cuprinsul ei, Maiestatea Sa ne spune, că raporturile monarhiei cu celelalte puteri sunt favorabile și îmbucurătoare și că este speranță, că pacea nu se va turbura, mai ales după ce puterile, cari se întrepun pentru susținerea ei, s'au alipit strînsu una de alta.

Pasagiul acesta este fără îndoieală o alusiune la întîlnirile dela Friedrichsruhe și la alianța de pace dintre Germania, Italia și Austro-Ungaria. Maiestatea Sa speră, că va succede puterilor aliate a împiedeca turburarea păcii, d'ar adauge totu odată, că Europa este neîncetată predominantă de unu *sēmțământu de nesiguranță*.

Puindă alături aceste cuvinte cu declarațiunea lui Crispi, ne vine a crede că înțelegerea stabilită la Friedrichsruhe are de scop în adevăr numai și numai păstrarea păcii, d'ar nu se estinde și asupra casului neprevăduțu, când una se alta dintre puteri, cari nu fac parte din acea înțelegere, ar începe războiu. Pentru eventualitatea acăsta se pare, că Italia și-a păstrat libertatea de acțiune.

Accentuarea „sēmțământului de nesiguranță ce predomină Europa,“ pare a se estinde asupra raporturilor dintre puteri în genere și nu numai asupra încordării dintre Franța și Germania și asupra atitudinii Rusiei față cu alianța de pace.

În fața acestei nesiguranțe generale monarhul apela din nou la iubirea de jertfă a poporului, căci se cere ca cu grăbire să fiă prevăduțu ostirea cu noue puse de repetițiune și li se spune cu totă francheța contribuabililor, că cheltuielile pentru armată vor fi în anul viitor și mai mari ca în cel trecut.

În ce privește cestiunea bulgară, Maiestatea Sa speră că ea își va păstra caracterul său „local“ și se va rezolva cu timpul amesurată dorinței Bulgarilor și a tractatelor și intereselor europene, ér câtă pentru Bosnia și Hertegovina ne asigură, că acolo lucrurile merg bine și că din veniturile acestor provincii se pot acoperi toate cheltuielile administrației lor.

Din totu cuprinsul vorbirii împărătesci rezultă, că cu tôte întîlnirile și legăturile de alianță încheiate la Friedrichsruhe temerea unui eventual războiu cu Rusia nu a dispărut.

În privința acăsta este de mare importanță unu comunicat, ce-lu publică „National Zeitung“ din Berlin cu privire la cërta dintre Germania și Slavii Austriei. În acestu comunicat li se spune Germanilor austriaci, că ar fi prea optimiști, decă în urma desastrului, ce l'au suferit Cehii acum la negociările lor cu guvernul în atacarea Gautsch, ar spera că cabinetul Taaffe se va retrage, séu că vor veni la guvern Germanii. Cehii tocmai în sferile mai înalte se bucură de unu sprijin, care se bazează pe considerațiunea, că în casul unui războiu cu Rusia dinastia pôte conta necondiționat pe ofierii și pe soldații germani din tôte părțile, pre când de fidelitatea Cehilor ea trebuie să se asigure prin concesiuni.

„Atacurile presei austriace semi-oficiose în contra Cehilor nu sunt decă presemnele unei schimbări de sistem, ci au de scop numai a exercita prin oficiul de esterne o influință moderatoare asupra Cehilor.“

Este în totu casul tendențiosă însinuarea, ce li se face Cehilor în acăsta espunere a situațiunii, căci ei până acum n'au datu nimēnui nici cel mai micu privilegiu de a dubita în pa-

triotismul lor. De altă parte însă nu se pôte nega, că Cehii constitue în Austria unu elementu puternic și foarte numeros, care nu ascunde nicidecum simpatiile sale pentru Rusia și care tocmai de aceea trebuie menajat și în prevederea unui pericolu ce ar amenința monarhia din partea Rusiei.

Ori cum s'ar talmăci lucrurile, este și rămâne unu adevăr necontestabil, că pentru acăsta monarhia poliglotă nu există decătu o singură politică înțeleptă și practică, care pôte duce la scopu, asigurându monarhia în contra tuturor pericolelor, decă politica conciliatoare, care tinde a mulțami pe tôte poporele prin egala lor îndreptare națională.

Delegațiunile.

Sămbăta la amedă au fost primite ambele delegațiuni de către Maiestatea Sa în palatul din Viena. La vorbirea salutătoare a președintelui delegațiunii ungare, cardinalul Haynald, a răspuns monarhul cu următoarea vorbire:

„Vă mulțumesc pentru asigurările de fidelitate, ce mi le-ați exprimat în acestu momentu. Aceste imi cauzază întotdeauna sinceră bucurie.“

Cu mulțumire mă pot provoca la aceea, că raporturile esteriore ale monarhiei sunt ne-schimbate favorabile și îmbucurătoare și că politica ce o urmărește cu constanță guvernul meu și care are de scop susținerea păcii și a stărilor de drept basate pe tractate, întempină nu numai recunoștința ci și sprijin tare.

Cestiunea bulgară spre a mea părere de rău încă nu s'a rezolvat, d'ar sunt înclinat a spera că ea și de aici încolo își va conserva caracterul ei local și că în cele din urmă va fi rezolvată într'unu mod care va aduce în consonanță dorințele admisibile ale Bulgarilor cu tractatele și interesele europene.

Deși Europa este în continuu predominantă de sēmțul de nesiguranță, ceea ce constrânge pe guvernul meu de a nu lăsa ca să fiă întrecut în îngrijirea sa pentru puterea armată a monarhiei, totuși este îndreptățită părerea, că stăruințele zelose și strânsa legătură a puterilor cari se întrepun pentru susținerea păcii, vor împiedeca și mai departe vre-o turburare a ei.

Grația patrioției vōstre iubire de jertfă, s'a putut începe în anul curent cu *noia armare a ostirei*. Spre continuarea ei administrația mea de războiu va trebui să pretindă în măsură mai mare mijlocele necesare pentru anul viitoru si-lindu-se ea de altă parte de a scăde cât numai îi va fi cu putință plusul cheltuielilor prin măsurile administrative ce le va pute lua.

Cheltuielile administrației Bosniei și a Hertegovinei vor fi acoperite și în anul acesta esclusiv din propriile venituri ale acestor țeri; totodată e pusă în perspectivă și de astădată o micșorare a creditului recerut pentru trupele în Bosnia și Hertegovina.

Convinsu fiindu, că veți examina proiectele, ce vi se vor presenta, cu probată pricepere și cu zel patriotic, dorescu ca lucrările vōstre să aibă unu succesu plin de spor și vă dăcu unu cordial: bine ați venit.*)

Din afară.

Foia oficiosă rusă „Nord“ din Bruxela declară, că Rusia va răspunde la tripla alianță, ce a mărturisit-o pe față Crispi, cu aceea că în tôte cestiunile europene va observa o acțiune comună cu Franța. O alianță formală cu republica nu se pôte încheia, fiindu că raporturile în Parisu nu sunt stabile și facu în fie-ce mo-

*) Totu cu acăsta vorbire s'a adresat Maiestatea și către delegațiunea austriacă. Red.

mentu posibilă aducerea la cârmă a unui bărbat aventuros.

După cum comunică „Kurjer Lwowski“, desertorul Wenzel Marek, care a furat nisce planuri din cancelaria comădei artileriei de fortăretă în Przemysl, s'a anunțat la autoritățile rusesci din Bilgoraj cu declarațiunea, că e în pozițiune a face ministrului rusu de războiu importante comunicări și a-i preda documente de foarte mare valoare. Autoritățile ruse dela graniță i-au dat apoi fugarului mijloce d'a pleca imediatu la Petersburg.

„Revue de L'Orient“ afl. din Bucuresci, că îndată după deschiderea camerilor, ministrul de războiu va cere unu nou creditu de 6 milioane pentru construirea fortificațiunilor. Până acum s'au cheltuit 21 de milioane.

Earăși se vorbește despre o întîlnire a Țarului cu Impăratul Wilhelm, și anume în Berlinu, așa ne spune o telegramă din Petersburg. Se adauge însă totodată, că Țarul trecendă prin Berlinu și stândă acolo câteva ore visita acăsta va fi mai multu unu act de curtenire neapărată.

Măsuri contra beției.

Guvernul austriac a așternut dietei spre desbateru unu interesant proiectu de lege, prin care se țintesc la delaturarea beuturilor spirituose din popor. Mai însemnate sunt următoarele puncte ale proiectului:

În comunele constatătoare din mai puțin de 500 suflete se eliberează numai o concesiune, pentru o singură cârciumă în comuna întregă. În comunele mai mari însă totu pentru 500 locuitori se dă o concesiune. Prin acăsta se va împuțina în mod simțitoru numărul cârciumelor.

Tôte cârciumele trebuiesc să stea închise Dumineca și în zilele de sêrbătoare, încependă dela ore 5 după amedă Sămbăta séu în ziua premergătoare; sêrbătorei și până Luni séu până în ziua de după sêrbătore la 5 ore dimineța.

Proiectul dispune arest și amendă în bani pentru toți aceia, cari se vor afla beți, fiă în cârciumă, fiă pe stradă séu în alte locuri publice. De asemenea se prevede arest și amendă în bani pentru toți acei proprietari de cârciume, arendatori, ori locuitorii acestora, cari vor vinde beutură ômenilor beți séu minorelor. Pe unu ca acela, care în același an a fost de trei ori pedepsit pentru beție, legea pôte să-lu oprască de a mai intra în cârciumă sub grea pedepsă de arest și amendă în bani.

SCRILE ȚILEI.

Cetim în „Luminătorul“: „Sub titlul „Daco-România în giurul unu sicriu“, i se scrie din Clușiu țiarului „Bpesti Hirap“ unu raportu tendențios despre condolența universală a României pentru mórtea neuitatului luptatoru Iacobu Mureșianu. Escentricul organu kossuthist cu intențiune denunțătoare ia în nume de rău acăsta manifestațiune pentru repausatul bărbat alu națiunii, pentru că acesta și-a manifestat dorința, că „ar vré să trăască ca să vadă fericită națiunea sa română“. Din aceste motive acel organu „patriotic“ vré să deducă necesitatea „Kulturgyletului“ în Ardelu și trage totodată atențiunea guvernului asupra acestui fenomenu provocandul a face dispozițiuni, bagu sēmă, ca Români să nu mai pôtă nici lamenta când îi dore. — Nu cumva foia kossuthistă se crede încă totu în Asia?

—x—

O nouă școlă de maghiarizare s'a deschis, anume în Noslacu, comit. Aibei de jos. Președintele senatului școlar A. Szeberenyi accentuă espresu în vorbirea sa de inaugurare, că patriotismu maghiar și limbă maghiară, care unesc unele cu altele pe diferitele naționalități, sunt scopurile înființării și susținerii noiei școli.

— Sapienți sat.

—x—

Vineri séra pe la 8 ore 10 minute séra s'a putut

observa în Braşov la lumina unei unu curcubeu. Colorile îi erau foarte vii şi aspectul lui era feeric.

—x—

La 15 Octombrie n. au fost sechestrați, de finanțatorul Duscher, 68 de porci, în parte îngrășiți, care precum se știe au fost aduși din România ca contrabandă de către locuitorii din Poiana. După o contumație de zece zile, porcii au fost predați solgăbirăiatului din Mercuria. La 29 Octombrie n., după ce medicul veterinar i a vizitat, au fost vânduți prin licitație. Dela închiderea granițelor, contrabanda de vite se practică în mare măsură.

—x—

Difterita încă totu seceră jerife în Alba-Iulia, de mai puține, fiind din norocire în scădere.

—x—

Din Blașu ni-se trimite următoarea comunicare cu rugarea de a o publica: *Prelegerile școlilor normale gr. cat., precum și la școla de fete din locu — încetându-morbulu Difiteritis, pentru care s'au sistat — se reincepă Vineri în 4 Noembrie st. n. a. c.* Se observă că elevii și elevele din acele comune, pe unde grasază vre-unu morbu epidemic, se rămân pe mai departe acasă. Blașu 29 Octombrie 1887. — Direcțiunea.

—x—

„Națiunea” află, că d-șora Agata Bârsescu a prelungit contractul ei de angajamentu la Burgheatrul din Viena până la finele anului 1890.

—x—

Cetim în „Epoca” din București: „Societatea geografică română a primitu țilele acestea dela d. ingineru Iulius Popper din Buenos-Ayres (Republica Argentina) albumul făgăduit și cuprinzându vederi din *Tierra del Fuego* (Țera de focu). Albumul este foarte frumos legat în piele de focu (Lup de mare) și pe o placă de aur găsiu în „Rio Carmen Sylva” este săpată următoarea dedicație: Societății geografice române București, expedițiunea Popper. Albumul conține mai întâiu textul conferinței ținute de d. Popper la institutul geografic Argentin, la 5 Martie trecut, o chartă a Țerii de focu și portretul exploratorului, pe urmă vine o serie de fotografii în număr de 85, prezentându diferite vederi și scene din viața expedițiunii „Tierra del Fuego”. Acest album este foarte interesant și este espus în sala societății geografice unde se poțe vedé în toate Duminecele și sărbătorile”. Cuprinsul conferinței d-lui Popper l'am fost publicat și în „Gazeta” după țiarele din România.

—x—

Societatea macedo-română „Lumina” din București publică concursu pentru următoarele patru cărți în dialectul macedo-român: *Geografia și Aritmetica* pentru trebuința școlilor primare. Amendouă aceste voru fi traduse după cele adoptate pentru usul școlilor primare din cantonul Vaud (Elveția) dela 1882 încôce, cuprinzându și adăugirile de cari au trebuința locuitorii din peninsula Balcanică. *O colecție de versuri originale*, urmată de antologia poezilor români dela Carpați. *Un romanțu* asupra evenimentelor din timpul lui Petru și Asan, séu din timpul lui Ioanițiu. Manuscrisele pentru acestu concursu se voru trimite comitetului societății înainte de finele lui Ianuarie 1888, în București, Pasa giulu Român. Autorii celor alese voru fi premiați fiacare cu câte unu obiectu de artă și cinci sute esemplare. Celelalte esemplare se voru împărți gratuitu elevilor din școlele macedo-române, ca și *Cartea de Aléger* a d-lui A. Bagav, premiată și tipărită de societate.

Observările unui călătoru

din nordul Transilvaniei în începutul unei lui Octombrie 1887.

Nu de multu călătorind prin colțulu acesta al patriei noastre străvechiă, mi-am imprimat în memoriă următoarele lucruri:

În comuna Costeni, aprôpe de piciorul de munte Siatra, Minte și Hodin — lângă Cibleşiu — patria lui *Pintea eroulu* — satu curat românesc — i-au pus păcatul pe ômeni să se separeze în doué confesiuni. Cea nouă creată gr. cat. acumă își ridică biserica de lemn, va să dică, ca să se poță preoți unu omu cu puțină carte, au formatu doué străiți ușore, subordinându interese religioze intereselor private. Asta e libertate confesională!

În *Lăpușulu ungurescu* sunt doué biserici mari în piață, rom. cat. și ev. ref., biserica română gr. cat. mică, de lemn, de o parte, pe o ridicătură; însă școla română gr. cat. e în piață, cu etagiu, solidă edificată, favețatorii: Alexiu Latișiu și Vasile Rebrenu, soția acestuia Ludovica năse. Dinganu a fost prima diletantă teatrală dela Becleanu, de mai anu. Aci este inteligență română numărôsă, precum: Vasile Mustea protopopu gr. cat., Alexandru Popu jude regescu, Augustinu Popu avocat, Georgiu Mescanu cancelistu, Iuliu Mihalca practicant în dreptu, Ioan Popu executoru reg. jud., Teodoru Brehariu scriitoru jud. — Societatea mixtă întemeiază o bancă de credit și economii din 400 acțiuni a 50 fl. v. a. = 20.000 fl. capitalu pentru Lăpuș și ținutu. — Succesu bun!

Călătorind prin Rohia, lăsându în stânga Boerieni, trecându pe unu delu mare și lungu pe drumul încolăcit, ajungem în comuna *Magogia*, cu biserica frumoasă în mijlocul șezurii, învelită în tinichea. Aici e notar d-lui Ioan Butura proprietaru — fostu pretoru — notar și Gavrilă Sliamu. De notat, că aici este căciumaru de Român, Gavrilă Cușșia. Tradițiunea populară spune, că aici s'a născutu viteazulu poporului asuprit în iobăgiă amară — *Pintea haiduculu*.

Urměză satul *Chiușeu* cu biserica lângă drumu gr. or. de petra și gr. cat. deoparte, mai mică de lemn, preotu gr. cat. Ilie Centea, bun Român, însă-și crece 2 fete la școla ungurescă în Deșiu.

Trecându prin Rugășeu, loculu născerei d lui Ioan Bujita, vechiu profesoru de preparandiă în Sighetu-Marmației, vine comuna *Cheseiu*, satu mare românesc ca toate satele din acestu municipiu al Solnocu-Dobêcei — cu excepțiunea a 2, adică Domocozen, cerculu Lăpușulu, și Dicea ung., cerculu Deșiu — e situat (Chășeu) pe șes, are teritoriu fructifer — ca pe toate șesurile Someșulu mare, — ômenii au stare bună materială, facu negoțu cu lemne dela Guga. Aci locuesce protopopulu veteranu, d-lu Vasile Cassa; sunt și puțin ômeni cu carte, precum: Gavrilă Murășanu, învățator, Grigore Boldonu, Ioan Stupariu vice notariu, Stefanu Bjonu și Simien Rotariu, proprietari, aru puté, luând esemplu dela vecina Cuzdióra, să-și clădească o biserică mai mare, amezurată recerșitorulu timpului.

Aci e de însemnat, că notarii de cerc se schimbă des, însă tot Român se alege, fiind satele ce formeză notariatulu cercual: Gărbău, Urisorulu, Rugășeu și Guga, firesce toate românești — de aceea și sunt notarii urmăriti de autoritatea politică — pretorul *Kovacs* din Deșiu — cum se vede, — inimicu Românilor — o creatură adusă din Ungaria cine știe de ce ventur. — Tocmai acumă, fiind suspendat fostulu notar Teodoru Gavrășu, se alege în loculu lui provisoru vice-notarul din Mogogia Petre George. Se dicé, că Găvrășiu — suspendat fără cauză suficientă, va fi restituit.

În *Cuzdióra* s'a ridicat biserica de petra încă sub provisoriu, timpul lui Schermerling și Crenneville guvernatorulu și a neuitatulu Br. Vasile Popu vice-guvernatorulu Transilvaniei — pe când era jude primaru d. Gabrielu Manu avocatulu de acumă, — atunci turnu nu s'a putut face din lipsa mijlocelor, — acelu turnu acumă în vera acesta s'a ridicat — la stăruința preotulu d. *Ioan Goron*, teolog de Viena și Pesta, care biserica până acumă era ascunsă între case, acumă strălucése unica în aceste regiuni din Deșiu până către Becleanu. Onore poporenilor și distinsulu preotu, care știe să îndemne la o viață religioasă și morală prin predică alese rostite cu voce puternică.

Ajuns în Deșiu capitala municipiulu, am observat o activitate febrilă — pregătindu-se pentru o expedițiune agricolă industrială și de vite, ce se va deschide în 15 l. c. se ridică „porți de triumf” și un șopron colosal, lângă podulu Someșulu, și toate edificiile se văruesc și zugrăvesc — îmbrăcându-se totulu în haine de sărbătoare.

Pentru strămutarea episcopiei gr. cat. din Gherla în Deșiu se lucră cu totă serioșitatea. — Am înțeles, că ministrulu, episcopulu și prefectulu sunt învoii în punctele de căpeteniă. Orașulu Deșiu dă vre-o 8 jugere locu și materialu de clădire, toate gratis.

Banca română proiectată „Someșiana” înainteză încetu; o asemenea întreprindere atingătoare de interesele noastre economice pretinde însă mai mare interesare din partea tuturor claselor societății noastre.

— Condolență generală a stărnit pe aici în toate piepturile încetarea din viață a apărătorulu Românulu *Iacobu Mureșianu*. Așteptăm publicarea biografiei întregi a acestui mare Român.

Călătorulu.

Afacerea școlei de fete din Sibiu.

Suntem conșșși că publiculu român este șatul de a mai vedé spălându-se în publicu rufele murdare ale acestei regretabile afaceri. De aceea vom face o mică pauză și vom răspunde mai târziu la o scrisore ce amu mai primit, dreptu rectificare, dela actualulu directoru provisoru al școlei, d-lu Albini.

Într'aceea trebuie să prevenim pe stimații noștri cititori, că „Tribuna” după ce a fost demințită chiar de ômenii săi, cu cari pretinde a fi legată în solidaritate, dovedindu-se astfel neadeverulu afirmărilor sale asupra motivelor pretinsei „crise”, crede de cuviință a ne băga nouă vina rușinosulu desastru, ce l'a suferit în această afacere.

Se înțelege, că și în noulu atacu donchișoticu, ce l'a pus în scenă contra noastră din incidentulu explicărilor urmate între autorulu corespondenței noastre din Sibiu și d-lu Eugeniu Brote, „Tribuna” e lipsită de orice motiv fundat; dér acesta nu-o împiedecă de a ne calomnia, cum n'au împiedecat-o lipsa de motive de calumnia școla de fete și pe susșitorii ei.

Spațiulu nepermițendu-ue ađi de a ne ocupa de donchișoteria celor dela „Tribuna”, nu va fi târziu, credem, de ale da răspunsulu cuvenit nicu în numărulu de mâne.

Administrația ungurescă. — Defraudările dela oficiulu orfanalulu din Raab au întrecut pe toate cele de până acum prin numărulu funcționarilor comitatens, cari au luat parte la ele. Etă lista lor cu pedepsele la care au fost condamnați de judecătoria penală: 1) Lu-

FOILETONU.

O NOȚTE TERIBILĂ.

de Maurice Reynold, traducere de Ioan E. Prodanu.

(Fine).

Și ea își duse mâna la frunte. În acestu momentu Maria intră și se apropiă de sora sa.

— Ioană, îi dicé ea cu blândete, vino în odaia ta, pară a fi încă totu bolnavă...

Ioana se sculă cu greutate și, sprijinindu-se de brațulu surorii sale, întinse lui René mâna.

— Rămăsu bunu, d-le Magnien, îi dicé ea... dă-mé uitării...

René îi luă mâna și o clipă îi ținú mâna strinsă într'ale sale.

Presimția bine că acesta era unu rămăsu bun pentru totdeuna.

Spre inserat, elu părăsi castelulu, mergendu la Brusela, și în dimineața următoare se reintorșe la Parisu.

X.

Optpredece luni trecuseră dela aceste evenimente, când într'o sêră René sosind în Vichy, cređu că recu-

nôșce pe dâna de Brissac. Conversa cu o ténêră îmbrăcată în negru, care ședea lângă dâna.

René se apropiă și, salutându pe d-na de Brissac, vèđu că ténêra nu era altu cineva decât Maria de Werrières, care înroși observându-lu.

Era în doliu, fără îndoială, inima lui René se va fi... Ioana era ôre môtă?

Elu se așeđă lângă Americana, și după-ce schimbase cu ea câte-va vorbe, întrebă decât Maria a perdutu cumva de curéndu vr'unu membru din familia ei?

— Ah! dicé d-na de Brissac, d-ta îți mai aduci aminte de frumoșă noastră Ioană. O săptămână după depărtarea d-tale din Sombreff, ea fu lovită de nisce friguri cerebrale, cari în câte-va zile o stinseră. Și la 6 luni după aceea, Maria perdú și pe tatălu séu...

Timpu d'o clipă René rămăse mut, elu revedea prin ochii imaginațiunii drama sfășietore la care fusese de față... și pe nefericita Ioană, pe care o iubise atât de multu.

— Eu voiu rămăné totdeuna în convingerea, dicé d-na de Brissac cu voce domolă, pe când Maria se părea că-și îndrăptă auzulu spre șgotulu orchestrei, că acestu detestabilu Hubert, ajungendu-și scopurile și în-

sușindu și aprôpe totă averea șermanulu marchis, a sfârșitu înveninându-lu cu blăstématele lui de medicin. La môrtea d-lui de Werrières nu s'a aflat decât o sumă, ale cărei interese abia ajungu ca să trăescă Maria. Pământurile erau ipotocate, și se dicé, că cea mai mare parte din ele o posedă doctorulu.

După concertu, René recondu pe d-na de Brissac și pe tovarășa ei în otelulu numit alu „Păcii”, promițendu a le cerceta în ziua următoare.

În fie-care și ténêrulu eșind ca să și petreacă câte-o ôre în giurul acestor doué dame, își trase séma îndată că simțesce pentru Maria, nu amorulu violentu pe care i-lu însuflase Ioana, dér o iubire profundă și cu rațiune. Asemenea credea că nicu Maria nu se arată nepăsătoare față cu elu, și într'o sêră șeđend lângă ea pe terasă Casinei, îi dicé cu dulcêtă:

— Mario, d-ta ești singur în lume, ér eu nu măi am părinți și abia voiu fi avéndu unu amic; vréi să împreunăm singurătățile noastre, vréi să-mi fi femeia mea? Te voiu iubi totdeuna.

— Și eu, îi dicé ea, dându-i micuța-i mâna, e multu timp de când te iubescu.

doviciu Zanthó, cassarul ofiului orfanal, s'a aflat de vinovat și s'a condamnat la pierderea ofiului și la restituirea sumei defraudate de 20,459 fl. 56 cr. 2) Franciscu Horvath, cassarul domestică și al fundatiunilor, care a murit deja, s'a aflat de vinovat și s'a condamnat formal la pierderea ofiului, er moștenitorii lui la restituirea pagubei de 5310 fl. 70 cr. 3) Iosif Braun, notarul dela ofiului orfanal, care a murit deja, s'a condamnat formal la pierderea ofiului, er moștenitorii lui la solvirea sumei de 11.327 fl. 44½ cr. 4) Franciscu Fugi, controlorul cassei orfanale s'a condamnat la pierderea ofiului și la acoperirea sumei ce s'a constatat, că lipsește la cassă. 5) Ludovic Brückler, controlorul cassei fundatiunilor, s'a condamnat la pierderea ofiului și la acoperirea sumei ce lipsește de 4750 fl. 6) Ernest Häfner, comptabilu supremu, s'a condamnat la pierderea ofiului și la acoperirea sumelor defraudate prin Zanthó și Horvath. 7) Iosif Schaal, vice-contabilu, s'a condamnat la solvirea unei amende de 25 fl. 8) Fr. Laca, primaru și președintele ofiului orfanal, s'a condamnat la solvirea unei amende de 500 fl. și la restituirea întregi sume defraudate în rëndul alu treilea. 9) Dr. Alexiu Belicsay, fiscalu orașenescu, s'a condamnat la solvirea unei amende de 500 fl. și la acoperirea în rëndul alu treilea a întregi sume defraudate. 10) Ladislau Kozics, senatoru orașenescu, a fostu condamnatu la solvirea amendei de 500 fl. și la acoperirea sumelor defraudate în rëndul alu doilea respective alu treilea. 11) Augustinu Fugi, senatoru și referentu orfanal, s'a condamnatu la solvirea unei amende de 100 fl. și la restituirea sumei de 7245 fl. 12) Franciscu Czapp, senatoru, conductorul unei comisii de scontrare, s'a condamnat la solvirea unei amende în bani și la solvirea în rëndul alu treilea a sumelor defraudate de Zanthó și Horvath.

Afaceri locale.

În săptămâna trecută s'a ținut adunarea generală ordinară de toamnă a reprezentanței comitatului Brașov. Viceșpanul prezintă raportul său pe o jumătate de an. Mai întâiu amintit decedarea reprezentanților comitatensi Friedrich Schreiber și Iacobu Muresianu. Liniștea n'a fostu turburată, casele scontrate s'au găsit în ordine, starea sanitară a fostu bună, crime nu s'au comis, în Hermanu au ars 55 edificii cu șurți și grajduri, pricinuindu-se o pagubă de 40,000 fl. Ca ajutoru s'au colectat aproape 3000 fl. și proviziuni. Monarchulu încă a dăruit 500 fl.

În afacerea construirii unei căi ferate vicinale ministrul de comunicații n'a aprobatu concludu de deunăși alu reprezentanței comitatense, până ce nu i se voru prezenta și preliminarile tehnice; observă apoi că legea nu permite îngreuierea fondului de construire a șoselelor pe 12 ani, ci numai pe 5 ani; de asemenea condițiunea, ca întreprinderii să încheie cu guvernul același contract, ca și calea ferată din valea Someșului, nu se poate primi, deoarece cele nouă părți contractante nu pot fi obligate prin o a treia. S'a decisu a se preda afacerea comisiei spre nouă desbatere și a lua concludu.

Bugetul comitatului pe 1888 fu primitu fără desbatere și prezintă 41,292 fl. 45 cr. cheltueli, 41,300 fl. venituri, deci un excedent de 6 fl. 55 cr.

Lista viriliștilor pe 1888 se luă la cunoștință și se va imana tuturor membrilor. La 17 Decemvre se voru face 3 alegeri de întregire. În comisiunea administrativă s'a făcutu schimbarea, că în locul membrului I. Lengere s'a alesu Karl Adam.

Pentru acoperirea sumei de 10.708 fl. 3 cr. în fondul spitalului trupelor pe 1888 s'a votat un aruncu de dare comitatensă de 3-5% la darea de casă și de chirii, și 2-4% la darea generală directă.

Pentru acoperirea sumei necesare fondului de întempinare a cheltuelilor pentru ofiulu centralu pe anii 1888-1891 se votează aruncu de dare comitatensă de 3-5% la darea directă generală, avându a se împărți pe trei ani.

Pentru acoperirea sumei necesare fondului jurisdicțional și de îngrijire a bolnavilor pe 1888 se votează un aruncu de dare comitatensă de 1/10% la darea directă generală.

Membrilor trimiși în deputațiune la Clușiu, spre a prezenta monarchului omagie, li-se lichidază cheltuelile de drumu cu 22 fl. 50 cr. de persoană, avându a se plăti din economiile de estu anu ale ofiului centralu.

Conclusele reprezentanței comunei Brașov asupra aprovizionării servitorului orașenescu George Jeremia, asupra ocupării postului de viceșșcalu, asupra contractului cu Ioan Jarca Sonea pentru producerea materialului de lemnu necesar ferăstrăului orașenescu din Zernes, asupra contractului cu Ion și George Gerbeacă pentru producerea materialului de lemnu necesar ferăstrăilor lor din Bran, asupra sistemării postului unui servitoru pentru castelul din Bran, asupra incuviințării unei reduceri a arendei arendatorului cărciumei orașenesci dela Timișul de jos, asupra refuzării d'a se subvenționa comuna bisericăscă unitară din Brașov și asupra aprovizionării văduvei pădurarului Ionu Micu au fostu primite.

Conclusele reprezentanței comunei Brașov asupra subvenționării celor două comune bisericăscă și altele se

primesc. Concludu d'a se ceda unu teren pentru înființarea unui cimitir gr. or. se înapoiează cu însărcinarea d'a se arata acurat estinderea și prețulu terenelor ce sunt de înstreinat și de cumpărat.

Petițiunea comisiei administrative pentru regularea Oltului se prezintă cu recomandatiune ministrului de comunicații.

Concludu reprezentanței comunale a Feldiorei de a face unu împrumut de 20,900 se primesce.

S'a mai primitu concludu reprezentanței comunei Tărlungeni d'a se sistemise postul unui esecutoru comunu, er alu reprezentanței comunei Satulungu asupra stabilirii lefurilor juraților s'a anulat și s'a decisu, ca juraților să li se plătescă pe anu câte 25 fl., der banii, dietele ce le-au primitu să li se plătescă înder și altele n'au să mai primescă.

Propunerea comunei Bodu, d'a lua asupra și pe preț de 4000 fl. podul de peste Olt între Bodu și Apața împreună cu dreptul de vamă se avisază la viceșpanulu cu invitarea d'a cerceta pe ce se întemeiază dreptul de vamă, decă nu cumva e obligat comitatulu Trei-scaune a suporta jumătate din cheltuelile întregirii podului ori decă acela e gata să cumpere podul în comunu cu comitatulu Brașovului și pe viitor să suporte jumătate din cheltueli, mai departe în ce stare e podul și care e venitul curat și apoi despre toate acestea să raporteze.

Petițiunea comitatului Zolyom d'a se întemeia casse de copii găsiți și de a contribui statulu la plătirea organelor comunale, care îngrijesc de afacerile de dare a statului, să ia cu aprobare la cunoștință. Totu așa petițiunea comitatului Tërnavi mic pentru regularea dreptului de cărciumăritu.

Concludu reprezentanței comunei Apața asupra stabilirii lefurilor funcționarilor comunali, alu reprezentanței comunei Feldiora asupra construirii morei comunale, alu reprezentanței comunei Crisbavu asupra arandării dreptului de crășmarit alu comunei, alu reprezentanței comunei Vulcanu asupra stabilirii diurnelor pentru membrii ofiului comunu, alu reprezentanței comunei Ghimbavu asupra îmbunătățirii lefurilor personalului de strajă la câmpu, asupra stabilirii lefi văcarului, a diurnelor pentru funcționarii comunali, asupra stabilirii lefi mōșei comunale, a împărțitorului comunu de scrisori etc. se primesc.

Programa

pentru adunarea materialului literaturii populare.

(Urmare.)

Unu mare serviciu cauzei aru face și acei onorați cărturari, carl mi-ar rēspunde la următoarele întrebări:

- 1) Cum se numesc comuna unde sedu denșii și de ce chiar așa? Langă care riu, munte, ori locu mai însemnat se află?
- 2) Cum se numesc riurile, riuletele, delurile, munții, pescerile din apropiere, și de ce se numesc așa? Nu cumva scie poporul? d. e. de ce dicit că cela e delulu smelilor? ceea pescera dracului? cela părēulu șinelor? cela câmpulu strigoilor? etc.
- 3) Cum se numesc părțile de hotaru și de ce? d. e. boerescul? fundatură? Cărbunar? Fântăniță?
- 4) Ce nume de familie obvinu acolo m i desu și de unde își trag originea? Ungurisatu s'au Românii ori s'au romanisatu Ungurii de acolo, și din a cui vină ori merit?
- 5) Ce nume de botazu sunt mai usitate la bărbai și ce la mueri? Nu cumva pun și nume unguresc d. e. Șandruț? Trezzi, Vilma, Erzsi, Ioni etc. ca în munții apusenși în giurul Hațegului, la foștii nobili?
- 6) Ce felu de jocuri copilăresc, cu cuvinte privitoare la ele. cunoșce poporul pe acolo?
- 7) Cum se întâmplă căutarea pe stele? aruncarea cu bobii? căutarea norocului spre anul nou? etc.
- 8) Vērcolacii ce sunt? din ce sunt făcuți? ce sorte au? la ce sunt osēndiți?
- 9) Cine pote deochia? cum? și pre cine? Ce înfluiță are deochiulu asupra celui deochiat și cum scapă de deochi?
- 10) Ce ține cunoșce poporul pe acolo? Unde te este locuința? Cu ce se ocupă? Ce mănăncă și beu ținele? Cum le putem prinde și lega? Și de ce se încercă a-le prinde?
- 11) Ce sunt strigoii și strigoiile? din ce se fac? ce lucră? Cum ne putem mântui de ei? Ce se scie despre ei?
- 12) Ce sunt moroii și moroiile? din ce se fac? ce lucră? cum ne putem mântui de ei?
- 13) Draculu ce este? Unde șede? Cum ilu descrie poporul?
- 14) Ce sunt ursitorile? ce scim despre ele?
- 15) Ce povestesc poporul despre Iele și Dinsele, despre milostivnici și frumușele?
- 16) Ce obiceiuri are poporul la Crăciunu, Sân-Vășii, Boboteză, la șerile de secă, Florii, Pașci, Sf. George, Rosalii, Arminden, Ilie Prorocu etc. și alte sērbători?
- 17) Este cunoscută pe acolo Turca, cum i mai dicit și ce cantece are ea?
- 18) Cum se petrec pe acolo colindele?
- 19) Este pe acolo cunoscut Priculiculu și Tricolilulu? Ce se povestesc despre ei?
- 20) Smeii și balaurii sunt cunoscuți și cum?
- 21) Ce felu de dobitoce și paseri socotesce poporul de acolo ca celea mai plăcute ori mai urite lui Dumneșu și de ce?

22) Sunt cunoscute pe acolo legendele Sântului Petru, Ilie? etc.

23) Sunt pe acolo ape, lacuri, păduri, movile, stânci, pesceri ori alte locuri, carl poporul să le privească sante ori îndrăcite și de ce?

24) Ce spune poporul de acolo despre comori?

25) Cunoșce poporul de acolo ceva rugăciuni ori cantece morale, afară de celea ce se aud în biserică?

26) Ce e căderea stelelor?

27) Ce sunt șolomonarii? din ce se fac? cum legă ori deslegă ploia?

28) Legă pe acolo viile ori grânele împotriva paserilor și cum?

29) Ce este mama pădurii și cum i mai dicit? bunăoră mama huciului. Ce este Marțolea?

30) Ce este ierba fierelor? Unde se află și spre ce se folosesc?

(Va urma).

Sciri polițienesci. Vinerea trecută, directorul fabricei de sticlă a contelui Mikes din Crasna făcu arătare la poliția, că din întemplantare a găsit în împrejurimea Crasnei sub unu podu erarialu în albia rului aur în formă de bețe în greutate de 3060 grame, asemenea celui luat schimbătorilor de bani în locu Voicu et. Comp. Deorece acăstă afacere se pertractază deja la tribunalulu penalu de aci, aflătorulu fu avisat să arate acolo aurulu găsit.

Văpșitorulu de aci L. Mayer i s'a furat, cu ocașiunea schimbării locuinței, unu ceasu de aur pentru dame. Se speră că autoritatea, în urma cercetărilor pornite, va găsi și ceasulu și pe făptuitoru.

Vineri după amēzi, visitulu proprietarului de mōră Magyari din Timișulu de susu provocă în cărciuma lui Petru Dück din Tērgu-grăului unu scandalu, care degeneră în păruială, fiindu cărciumarulu șorū rānit cu unu cuțit în față. Visitulu fu arestatu.

Furnisare de lemne Direcțiunea de mișcare a primei căi ferate ungaro-galițiene din Przemysl a publicat concursu cu oferte, pentru furnisarea materialului de lemne, pe țiuva de 20 Noemvre n. c. Cei interesați pot vedea amēnuntele în cancelaria camerei de comerț și industria din Brașov.

Direcțiunea generală din Budapesta a căii ferate c. r. priv. Cașovia-Oedinburg a publicat concursu cu oferte, pentru furnisarea materialului de lemne, pe țiuva de 1 Decemvre n. c. Amēnuntele se pot vedea în cancelaria aceleiași camere de comerț și industria.

Telegramă part. a „Gaz. Trans.”

BAIA DE CRIȘIU, 30 Octomvre — În cauza alegerii de deputat din cerculu electoralu alu Baiei de Crișiu prima comisiune judiciară a dietei unguresc a ordonat er cercetare pentru multe fapte și împrejurări. Scirea acăstă a produsu între alegătorii români mulțămire, deoarece ei sperază, că nelegala alegere a lui Hollaki se va anula, dovedindu-se abuzurile comise.

Cu executarea cercetării a fostu însărcinat raportorul comisiunei judițiare Zoltan Török.

DIVERSE.

Spēnduratu de două ori. — În Ungaria brigandagiulu bantue în așa grad, încatu guvernulu a fostu silit să proclame, în câteva comitate, legea statariă, adecă justiția sumară. Sub unu astfel de regim, banditul prinsu e judecat, condamnat și executat adesea în mai puțin de unu cesu. Etă ciudata urmare, pe care a avut-o țilele trecute o astfel de execuția. Doi sateni întorcându-se dela țargu cu trăsura, trecu pe dinaintea unei spāndurătorii, aședată la marginea drumului. Unu țiganu unguru fusese spāndurat acolo puțin mai înainte. Țeranii se coboră din trăsura, ilu pipăe și vedu că nu murise încă; taiă funia, ilu iau în trăsura și plăcă înainte. Pe drumu țiganulu își revine în simțire; țeranii se opresc la o crășmă, duc pe țiganu înăuntru și i dau de mănăncare și de beutu. Deodată fostulu spāndurat dispăre. Țeranii după ce-lu așteptă puțin, iesu afară și ce vedu? Dreptu recunoștință, țiganulu se urcase în trăsura, o întorse, dăduse biciu cailor și o luase la sănătoșa. Numai decatu țeranii împrumutară doi cai dela cărciumarū, se luară după țiganu și-lu prinseră aproape de locul, în care-lu mântuiseră. Ce se facă? Spāndurătoarea era la locul ei; funia era încă destul de lungă; țeranii legară mânil și picioarele hoțului și-lu spēndurară la locu — ca să-lu învețe minte.

Necrologu. — Radu Pascu, comerciant și proprietar în Brașov, a încetat din viață în 17 (29) Octomvre a. c., în etate de 83 ani, în urma unei suferințe mai îndelungate, după ce a fostu împărțit cu Sf. Taine. Despre acăstă durerōșă și ireparabilă pierdere se încunoștințază toate rudele, amicii și cunoscuții repostatului. Osēmintele pământesci ale repostatului s'au imormētātă aț, Lunu, în 19 (31) Octomvre 1887 la 3 ore p. m. în cimiteriulu din Grōveru.

Brașov, 18 (30) Octomvre 1887.

Stefanu, Maria, Constantin, Dumitru, Radu, fii, — Cristea Orghidanu, cumnat. — Paraschiua Eliadu, Mina Alexandrescu, Ana Orghidanu cumnate. — Emilia St. Pascu, Eugenia D. Pascu nurori. — Diamandi I. Mamole, ginere.

Editoru și redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Cursul la bursa de Valen...

Bursa de Bucuresti.

Cursul pietei Brasov

Table with financial data including gold and paper rents, interest rates, and exchange rates for various currencies and locations.

Cota oficiala dela 14 Octomvre st. v. 1887.

Table showing official exchange rates for various currencies like the Romanian Leu, Austrian Krona, and others.

Table showing market exchange rates for banknotes and silver in Brasov, including rates for Romanian and foreign banknotes.

Scola privata comerciala.

La 2 Novembre a. c. st. n. voru incepe obicnutele mele prelegeri din

Comptabilitate simpla si dubla, matematica si corespondinta.

Cursul dureza 6 luni.

Prelegerile se voru serva in limba germana, insa la casti de trebuinta cu explicari suficiente in limba ungară si romana.

Honorarul pe luna 5 fl.

Doritorii sunt invitati a se adresa in locuinta subscrisului in orele postmeridiane seu in comptoarul D-lui Andreiu A. Popovici.

Iosifu Ratiu,

2-3

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta si pe linia Teius-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table detailing train schedules and fares between Predeal-Budapest, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius. Includes columns for train types, routes, and prices.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.